

MAGALHAES LIMA

per M. SERRA I MORET

Sebastià Magalhaes Lima va morir a Lisboa el dia 8 de desembre i no hem vist que cap periòdic català li dediqués una sola ratlla. La seva mort — com la seva vida — haurà passat desapercebuda per Catalunya. Tan sensible és això com ho fóra que d'aquí a tres anys li sortís un apologista de la talla d'En Maurín dedicant-li un reguitzell de barroeries com acaba d'esdevenir-se amb Pau Iglesias — un dels homes de més alta categoria moral i de més valor constructiva del nostre temps.

Magalhaes Lima era un gran pensador, un gran revolucionari i un home bo — ho segons les nostres exigències, que és dir molt. Va néixer a Rio de Janeiro l'any 1850 però de jove va venir a la metròpoli i va ésser un digne estudiant de lleis a l'acreditada Universitat de Coimbra, aquella universitat generadora de subversions de tradició de la qual per a la nostra voldríem. Home de lleis i home de lletres després, a Portugal com a París, com a Roma, com a Brusel·les, va conuiu sempre amb la rica generació liberal i revolucionària del seu temps i va tenir per bandera l'enlairament de la massa proletària del seu país i de tot el món.

El seu millor amic i mestre fou Teófil Braga, el primer president de la República portuguesa, el savi insigne, el nom del qual no podem pronunciar sense emoció sobretot en recordar que va poder morir a la primeria de 1924 amb una universal aureòla i sense que ningú a Catalunya li dediqués el més petit tribut. Fou Teófil Braga el que propugnava la candidatura de Magalhaes Lima per a la presidència de la República i fou aquest el que va fer impossible la pròpia elecció declarant que els seus principis de filosofia política no se satisfien amb les orientacions dels enciclopedistes del 89, ni amb les dels grans homes del 48, ni tampoc amb les que havien donat a la República en 5 d'octubre de 1910.

La seva fracassada candidatura a la presidència, com el seu pas pel ministeri d'Instrucció pública, són episodis sense importància en la seva vida. Magalhaes Lima era fonamentalment socialista i no negava el seu concurs als homes generosos de la República, però ell laborava per un "més enllà" en el camp de les lletres i en les pràctiques quotidianes, en la vida pública i en la vida privada. Es aquest el mèrit que volem fer remarcar perquè anem assedegats de trobar homes que participin o que com-

parteixin els nostres ideals i que els practiquin en la mesura possible.

L'il·lustre autor de "La Federació ibèrica" i de "El Socialisme a Europa" compartia la seva fama de gran pensador amb l'admiració i l'amistat íntima i lleial dels treballadors portuguesos. Home de posició econòmica independent, no havia posat la seva carrera al servei dels explotadors, sinó dels explotats. No eren els banquers, els gerents d'empreses i els propietaris els que anaven a cercar consell al seu bufet de la rua do Mundo, sinó els organitzadors de sindicats i cooperatives, els treballadors atropellats i els que tenien en perill llurs petits estalvis. I amb aquest procediment i amb aquesta parròquia no va amuntegar riqueses com altres saben fer, i quan la guerra va portar la catastròfica depreciació de la moneda portuguesa, ell que vivia de les rendes de les seves propietats urbanes, per fidelitat als seus principis no va voler augmentar mai els lloguers, i d'una opulència relativa va passar a una vida de justesa i de privacions que donava un aspecte bonic heroïc a les malalties i penalitats dels seus darrers anys.

No ens proposem escriure ni una biografia sumària de Magalhaes Lima, ni una crítica de la seva tasca fecunda de literat, sinó simplement posar de relleu alguns trets del seu caràcter que considerem molt dignes d'atenció i exemple per la Catalunya d'avui. Magalhaes Lima era un fervent patriota, un socialista convençut i un lliurepensador irreductible. Molta gent d'aquest país creuen que no es poden combinar aquestes tres virtuts cardinals. Nosaltres creiem que sí i estem fent el possible per a demostrar-ho, però potser no trobaríem una demostració més escaient que aquestes paraules del testament de Magalhaes Lima que ens és un plaer de traduir a la nostra llengua:

"En la convivència amb els homes i en el coneixement de les coses he après a ésser molt tolerant. Demòcrata per temperament, sempre he trobat el goig en la senzillesa i en la modestia que són dues grans virtuts d'una verdadera democràcia. M'he educat i enfortit en l'amor del poble i en ell, solament en ell, hi he trobat el civisme, l'escola de sacrifici que ha de caracteritzar els servidors de la pàtria. Per això vull deixar consignat aquí el meu profund reconeixement al noble i heroic poble portuguès al qual tan he amat i el qual tan fidelment m'ha acompanyat en totes les vicissituds de la meua existència.

"En la meua qualitat de republicà puc congratular-me d'haver pogut assistir en vida al triomf dels ideals als quals vaig dedicar una propaganda constant, sincera i desinteressada durant més de cinquanta anys, la major i la millor part de la meua joventut. Cap compensació més alta no podia ambicionar un apòstol que no ha trobat a la terra la completa realització dels seus somnis, però que mor amb la convicció que la llibertat no és una paraula sense sentit i que la fe i la confiança són les bases més sòlides de tot esperit ben format. Com a socialista he d'exhortar els meus amics i correligionaris a que en les propagandes llurs s'interessin primordialment pels més humils, per l'emancipació dels que sofreixen i viuen esclavitzats i per a que s'acabin les guerres fratricides. Com a lliurepensador vull i dispenso que el meu enterament sigui civil".

Per bé que una part dels seus béns pas-

sa a la seva família, la major part la destina a societats obreres i de periodistes, a la Universitat lliure i a obres de beneficència. Però a nosaltres ens interessa immensament més l'herència del seu altíssim esperit com a patriota, com a socialista i com a lliurepensador, tal com la deixa consignada en el seu testament i en la qual ens creiem amb dret a participar en gran mesura des d'aquest extrem oposat de la Península ibèrica.

Conferència

Avui a les 10 del vespre, el nostre company J. Lluhí i Vallescà donarà una conferència sobre "L'obra actual del Socialisme", al saló d'actes de "Joventut Republicana", de Lleida. Aquesta conferència ha estat organitzada per l'"Agrupació Cultural Lleidatana" de J. R.

A la pàgina 2: L'ENQUESTA

De Rússia estant

Un cop d'ull a la premsa catalana

per ANDREU NIN

Veiem la premsa catalana a intermitències i gairebé sempre amb gran retard. Per això no és certament una tasca fàcil reaccionar a temps davant dels fets i dels articles que exigirien un comentari o una rèplica. Amb les reserves, doncs, que aquesta circumstància imposa, transmetem avui als nostres lectors algunes de les consideracions suggerides per la lectura de la premsa a un català que es troba ja fa anys lluny de la realitat viva del seu país.

PERIODE DE TRANSICIO

L'aparició de L'OPINIÓ i l'escissió sobrevinguda a "La Publicitat" constitueixen manifestacions exteriors d'un procés interessant de diferenciació ideològica que s'està operant a Catalunya.

Les classes socials bàsiques (gran burgesia, petita burgesia i proletariat) no han trobat encara fins avui la llur expressió política apropiada. I s'explica: econòmicament, Catalunya es troba lluny d'estar asentada sobre bases fermes. La gran burgesia a penes existeix: la que tenim està encara tan lligada pels seus mètodes de treball i, per consegüent, per la seva psicologia, a la menestralia d'abans de l'exposició i a la pègesia rica catalana, tan impregnada de sentit feudal, que, emprant la terminologia que Pla ha posat de moda, direm que fa una farum de Born que espaordeix. I el Born no té res a veure, posem per cas, amb els Manchester d'on sorgeix la gran burgesia industrial contemporània. Això explica, en gran part, el fracàs de la Lliga, la qual és l'expressió política d'aquesta burgesia del Born que tendeix a esdevenir una classe capitalista a la moderna. (En comparar la Catalunya econòmica d'avui amb els grans centres de producció d'altres països hom s'adona del xovinisme absurd i inoperant dels escriptors que s'entesten — com ho fa, per exemple, C. Pi i Sunyer en la seva obra "Les aptituds econòmiques dels catalans" a presentar la indústria catalana, que es troba encara en el període "ma-

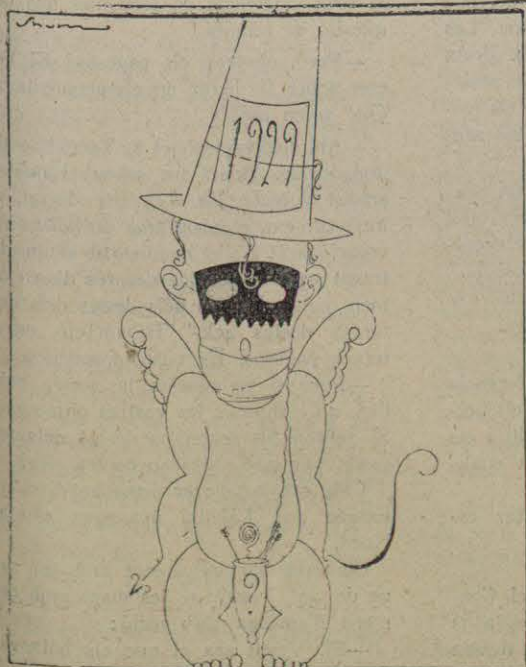
nufacturer", com una de les més avançades). "La Veu" és l'òrgan d'aquesta burgesia i el senyor Cambó el seu apòstol i profeta. I diem profeta perquè no volem regatejar-li les qualitats d'home representatiu de la gran burgesia de demà.

L'"Acció Catalana" i "La Publicitat" foren l'expressió d'una temptativa de coalició dels intel·lectuals de la burgesia industrial amb la petita burgesia liberal. La temptativa ha fet fallida. La petita burgesia, que oscilla sempre entre la burgesia i el proletariat, i es decanta gairebé sempre, en els moments decisius, del costat del més fort, té tendència a adoptar, en el moment actual, una posició d'independència, que s'explica per l'estabilitat política relativa de la situació. El "retorn a Pi i Margall" predicat actualment pels homes de "La Nau" és, en aquest sentit, molt significatiu: Pi fou l'interpret d'un moviment polític, que féu fallida, de la petita burgesia. Per la llur formació, per les llurs tendències, els homes d'aquest grup, en els moments decisius, es giraran fatalment del costat de la burgesia. Fóra ja hora que comprenguessin que no hi ha lloc, i no n'hi ha hagut mai, per a una política neutra, exterior als interessos de les classes.

L'aparició de L'OPINIÓ demostra que s'està efectuant un procés de transformació ideològica interessant en els rengles de la petita burgesia radical. L'orientació d'aquest periòdic és confusa, indeterminada. Els seus homes no es decideixen encara, per dir-ho així, a tallar el cordó umbilical que els lliga amb la burgesia i amb la seva ideologia. D'ací les llurs il·lusions "liberals" i "esquerranes", la fe llur en la unió de tots els homes de bona voluntat. Ça i enllà, però, hom beslluma en les planes de L'OPINIÓ signes de comprensió, actituds menys vacil·lants, més decidides. (L'anunci, per exemple, de la publicació del "Manifest Comunista" en català és un bon auguri). Tot això s'explica per la inconsistència del nostre moviment obrer, pel període de depressió en què es troba, per la manca d'una jo-

SUMARI

Magalhaes Lima, per M. Serra i Moret.
De Rússia estant.—Un cop d'ull a la premsa catalana, per Andreu Nin.
Enquestes de L'OPINIÓ, amb respostes de Joan Casanovas i Alfred Perenya.
Informacions de París.—Un nou moviment literari? Alfred Cayatte, per Ramon Xuriguera.
Joan Prim a Mèxic.—Un llibre i un autor, per Abelard Tona i Nadalmai.
Els trucs de la premsa reaccionària, per Ramon Fabregat.
Mes de desembre, per Josep Fontbernat.
La Nova Generació
La vida del treball.—Els futurs camins del nostre proletariat, per Jordi Arquer.
Col·laboracions de L'OPINIÓ
Ecos, Resum de la setmana, juliol, Secció comarcal, Els amics de L'OPINIÓ, notes, etc.
Dibuixos de Francesc Domingo, Shum i Siau.
Caricatures Estrangeres.

Dibuix de Shum